

HULP & RECHT

2002 T001

NA SEKSUEEL MISBRUIK IN PASTORALE RELATIES
Toetsings- en Adviescommissie

Utrecht 6 mei 2002
uw kenmerk
ons kenmerk H&R TAC02.037/DE/no
afdeling TAC 1002/01

Persoonlijk en vertrouwelijk
Aan zijne hoogwaardige excellentie

onderwerp Advies

Excellentie,

Hierbij ontvangt u door tussenkomst van de gedelegeerde, mevrouw Mr. V.N.M. Korte-van Hemel, het advies van de Toetsings- en Advies Commissie in de Procedure inzake klachten van seksueel misbruik in pastorale relaties (TAC) in de zaak :

1. Inleiding

De TAC nam kennis van het door de bisschoppelijk gedelegeerde opgemaakte rapport in de klacht die werd ingediend door Mevrouw , tegen de heer

Bij de bespreking van deze klacht in de TAC op 3 april 2002 was – conform art. 5.6. van de Procedure – vicaris-generaal aanwezig. Deze was in het bezit van het dossier in deze zaak.

2. Hetgeen wordt gevorderd

In het klaagschrift van 14 maart 2001 formuleert klagster haar vorderingen als volgt:

1. Ik wil dat de heer () en de Rooms-katholieke Kerk reageren op mijn klacht, deze klacht erkennen en in daadkracht omzetten door mee te werken met het ten uitvoer brengen van de genoemde vorderingen 1 tot en met 10 en ook de voortvloeiende financiële consequenties hieruit op zich nemen.

2. Ik wil dat de heer () in een officieel document de biologische vader-zoon verwantschap formeel erkent en dat deze akte van erkenning bij leven notarieel bekrachtigd wordt. Verder wil ik dat hij zijn twee zonen als volwaardige erfenamen van zijn nalatenschap aanvaardt en dat kopieën van deze akte van erkenning zowel aan zijn twee zonen alswel aan hun moeder na notariële bekrachtiging overhandigd worden.

3. Ik wil dat de Rooms-katholieke Kerk deze akte van erkenning aanvaardt en dit in een bisschoppelijk document bekrachtigt, waarna kopieën hiervan overhandigd zullen worden aan de twee zonen van de heer (), alswel aan mij, hun moeder mevrouw ()

4. Ik wil dat de heer () er zorg voor draagt dat bij de Burgerlijke Stand te () zijn biologische ouder-kind verwantschap wordt geregistreerd en zo ook bij de Rooms-katholieke Kerk, voorzover deze een kerkelijk bestand heeft.

5. Ik wil van de Rooms-katholieke Kerk weten of de huwelijksvoltrekking op 28 mei 1964 tussen de heer () en mij, mevrouw () tot een

Postadres

Biltstraat 121

Postadres

Postbus 13049

3507 LA Utrecht

telefoon

030 232 69 36

fax

030 230 70 98

email

DoryE@rkk.nl

homepage

katholicknederland.nl

officieel erkend huwelijk gerekend wordt. Indien dit niet het geval is, dan wil ik hiervoor een voor mij aannemelijke bisschoppelijke verklaring. Zo ja, dan wil ik ook dit in een eventueel kerkelijk bestand geregistreerd zien staan.

6. Ik wil dat de familieleden behorend bij de heer _____ op de hoogte worden gesteld van het bestaan van zijn twee biologische zonen, zijnde volle neven en aldus bloedverwanten van de leden van de familie, en dit bij leven van de heer (_____

7. Ik wil dat de heer _____ aan zijn twee biologische zonen alsnog met terugwerkende kracht de nagelaten financiële onderhoudsbijdrage doet toekomen over de periode van geboorte tot hun 21^e jaar.

8. Ik wil minimaal een financiële schadevergoeding voor de door mij geleden materiële armoede over de 10 jaren dat ik terug moest vallen op de Bijstandswet (tussen 1980 en 1990), plus een schadevergoeding over de immateriële schade welke ik tot op heden nog onderga.

9. Ik wil op deskundige wijze worden begeleid en bijgestaan omtrent het meedelen aan mijn voormalige echtgenoot de heer _____ van het in 1966 geregistreerde burgerlijk en kerkelijk huwelijk, over de biologische afkomst van zijn zogenaamde twee zonen _____ en _____, die tot op heden nog niet bekend is met de werkelijke afkomst van deze twee zonen van de heer _____ en waarvan hij meent de vader te zijn. Daarbij wil ik dat de heer _____ ook deskundige hulp aangeboden krijgt indien dit noodzakelijk en gewenst is.

10. Ik wil dat de twee zonen, voortgekomen uit de verbintenis met de heer (_____ en mij, en de dochter, voortgekomen uit de verbintenis met de heer _____ en mij en ikzelf in aanmerking komen voor deskundige hulp indien dit noodzakelijk en gewenst is.

3. Een samenvatting van de door klaagster gestelde en door aangeklaagde niet of onvoldoende weersproken en daarmee vaststaande feiten

Klaagster is thans 61 jaar oud. Zij ontmoette aangeklaagde toen zij achttien jaar oud was. Zij was toen leerling-verpleegster in een ziekenhuis in _____. Aangeklaagde was aan dat ziekenhuis verbonden als godsdienstleraar en geestelijk verzorger. Aangeklaagde was toen 33 jaar oud. Aangeklaagde trok zich het lot van klaagster aan. Hij vervulde als geestelijk leidsman voor haar een vaderrol. Er ontstond een relatie, die op initiatief van aangeklaagde een erotische en seksuele component ging vertonen. In 1964 hebben klaagster en aangeklaagde in de bossen in België een verbintenis gesloten die zij als een soort huwelijk betitelden. Aangeklaagde maakte klaagster al snel onomwonden duidelijk dat hij – ondanks de discussie in de roerige jaren zestig over het celibaat – nooit met haar zou kunnen trouwen, omdat hij zijn priesterschap serieus nam.

Klaagster trad uiteindelijk in 1966 met een ander in het huwelijk. Het huwelijk werd ingezegend door aangeklaagde. Klaagster was toen in verwachting van een door aangeklaagde verwekt kind. De relatie met aangeklaagde duurde voort en uit die relatie werd naast het kind waarvan zij ten tijde van de huwelijksluiting reeds zwanger was een tweede kind geboren. Klaagsters wettige echtgenoot was niet op de hoogte van de relatie van klaagster met aangeklaagde en ging ervan uit dat het zijn biologische kinderen waren. Naderhand is er uit het huwelijk van klaagster en haar echtgenoot een derde kind geboren. De relatie van klaagster met haar echtgenoot verliep moeizaam en eindigde tenslotte in een echtscheiding. Ook aan de relatie met aangeklaagde kwam een einde toen hij - in verband met zijn toenemende invaliditeit - besloot samen te gaan leven met een huishoudster.

Omdat klaagster moeite kreeg met de geheime relatie, verbrak zij in 1981/1982 haar gelofte aan aangeklaagde haar beide zonen niet te informeren over diens biologisch vaderschap en informeerde zij haar kinderen.

4. De procedure en de ontvankelijkheid

Klaagster wendde zich tot de juridisch adviseur, de heer Mr. Dr. A.P.M. Meijers. Deze zond het klaagschrift van 14 maart 2001 naar de gedelegeerde, mevrouw Mr. V.N.M. Korte-van Hemel. Deze informeerde de ordinaris, Mgr. Op 24 april 2001 had de gedelegeerde een gesprek met klaagster. Op 30 oktober 2001 had de gedelegeerde een gesprek met aangeklaagde. Deze gesprekken werden gevoerd in aanwezigheid van een secretaris, die een verslag maakte. Deze verslagen werden ter bevestiging aan klaagster, respectievelijk aangeklaagde gezonden. Zowel klaagster als aangeklaagde maakte gebruik van de mogelijkheid tot bijstelling. Tenslotte zond de gedelegeerde in februari 2002 haar rapportage aan de TAC.

De TAC heeft voorzover zij dit heeft kunnen nagaan, vastgesteld:

- dat de desbetreffende procedureregels door de gedelegeerde zorgvuldig zijn gevolgd;
- dat van een beletsel voor de ontvankelijkheid van de klacht niet is gebleken.

5. De beoordeling door de gedelegeerde

De gedelegeerde acht de klacht gegrond, zowel wat betreft het pastorale karakter van de relatie als wat betreft het grensoverschrijdend gedrag.

Ten aanzien van de eisen is de gedelegeerde van mening:

"Het valt op dat een aantal onderdelen van de klacht niet voor inwilliging in aanmerking komen. Beide zonen van klaagster zijn niet alleen reeds lang meerderjarig, maar ook geboren binnen een wettig huwelijk. Hoe begrijpelijk ook, vanuit klaagsters standpunt, iedere actie strekkende tot erkenning van het biologisch vaderschap, komt aan deze zonen toe, zo zij dit al wensen en e.e.a. mogelijk is.

Ten overvloede wordt vermeld dat de procedure strekt tot vaststelling van al dan niet seksueel misbruik van klaagster door beklaagde. Een aantal onderdelen van de vorderingen spreekt evenwel over andere zaken, hoe relevant klaagster deze ook acht.

Bovendien strekt deze Procedure ook niet tot enige financiële schadevergoeding, noch t.o.v. van klaagster noch t.o.v. de kinderen van klaagster en beklaagde.

Een redelijke, weliswaar onverplichte tegemoetkoming in door klaagster gemaakte kosten wegens noodzakelijke psychologische hulp is op zijn plaats.

Conclusie en advies:

Kennis genomen hebbend van de overgelegde stukken en de verslagen van de gesprekken met partijen, is het duidelijk dat de basis van de relatie een seksueel misbruik van klaagster is. Het leeftijdsverschil tussen partijen, haar moeilijke thuissituatie en de wijze waarop hij zich met haar bemoeit, brengt haar in de boven uiteengezette situatie van beloften, z.g. huwelijk en jaren van "dubbel" leven. Klaagster zal de eerste zijn om te stellen dat er ook goede tijden zijn geweest in hun langdurige relatie. Dit neemt niet weg dat, naar de overtuiging van de gedelegeerde, hier sprake is van seksueel misbruik van klaagster. De wijze waarop beklaagde steeds door de jaren heen, tot op de dag van vandaag, tot geen prijs zijn status als priester in het geding brengt, brengt klaagster bijna voortdurend in een uiterst moeilijke positie.

De wijze waarop beklaagde meent zijn gedragingen ten opzichte van klaagster te moeten rechtvaardigen noopt tot toepassing van art. 9.4. onder a van de onderhavige verordening. Op de financiële consequenties t.o.v. klaagster is reeds boven ingegaan."

6. De beoordeling door de TAC

De TAC onderschrijft het oordeel van de gedelegeerde voor wat betreft de pastorale relatie en het seksueel misbruik. De TAC stelt vast dat hier sprake is van een ernstig geval van seksueel misbruik in een pastorale relatie. Klaagster was een kwetsbaar meisje toen zij aangeklaagde – die 15 jaar ouder was – in zijn functie van geestelijk raadsman ontmoette. Aangeklaagde ging voorbij aan zijn pastorale verantwoordelijkheid voor klaagster en heeft zich uitermate onprofessioneel opgesteld. Was reeds in de aanvang sprake van een ernstig geval van seksueel misbruik in een pastorale relatie, daarna werd de relatie tussen betrokkenen nog buitensporiger vanuit de oogpunten van de gewenste professionaliteit en de algemeen menselijke betamelijkheid. De TAC is van oordeel dat aangeklaagde in zeer ernstige mate is tekort geschoten en zich aan zeer laakbaar handelen heeft schuldig gemaakt door de relatie met klaagster ook na haar huwelijk voort te zetten en voorts nog een tweede kind bij klaagster te verwekken. Aldus verrichtte hij het tegendeel van hetgeen minimaal van een pastor mocht worden verwacht, te weten zich onthouden van alles wat de nota bene door hemzelf ingezegende relatie in gevaar zou kunnen brengen en geen verdere risico's in het leven te roepen voor het beschadigen van de geestelijke gezondheid van klaagster. Hiervoor werd ook het begrip algemeen menselijke betamelijkheid gebezigd. De TAC wil –abstraherend van de betrokkenheid van klaagster zelf die in deze procedure niet rechtstreeks aan de orde is - niet verhehlen dat zij van oordeel is dat aangeklaagde ook in dit opzicht uiterst laakbaar heeft gehandeld ten opzichte van de echtgenoot van klaagster, de twee door hem verwekte kinderen, het derde uit het huwelijk geboren kind en ten slotte klaagster zelf. Aangeklaagde heeft niet geschroomd de belangen van die anderen volkomen ondergeschikt te maken aan zijn eigen belang. Uit de rapportage van de gedelegeerde komt niet naar voren dat de aangeklaagde enkel inzicht heeft in hetgeen hij heeft aangericht en de consequenties daarvan.

7. Het advies van de TAC

7.1. De TAC adviseert in de eerste plaats, gelet op het hierboven geconstateerde gebrek aan inzicht, aangeklaagde nadrukkelijk te confronteren met de consequenties van zijn gedrag. Tevens is zij van oordeel dat aangeklaagde dient te worden verplicht tot het volgen van een behandelingsprogramma teneinde inzicht te krijgen in de consequenties van zijn handelen. De TAC meent dat er alle aanleiding is deze verplichting kracht bij te zetten door in geval aangeklaagde zijn medewerking weigert hem taken en functies te ontnemen.

7.2. Met betrekking tot de vorderingen van klaagster die strekken tot het vaststellen van juridische gevolgen van de relatie tussen klaagster en aangeklaagde en tot erkenning van de uit die relatie geboren kinderen, moet de TAC helaas opmerken dat voor een deel bestaande rechtsregels in de weg staan aan honorering van deze verlangens en voor een ander deel daarbij ook de belangen van beide kinderen zijn betrokken. Wat betreft dit laatste moet worden opgemerkt dat honorering van de eisen, als dit al mogelijk zou zijn, in strijd zou kunnen komen met die belangen en geheel buiten het bereik van de onderhavige procedure vallen.

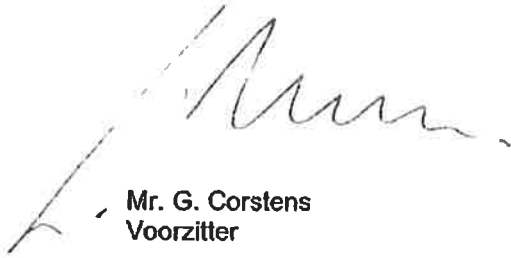
7.3. De TAC is verder van oordeel dat klaagster dient te worden begeleid

- in de verwerking van hetgeen haar is aangedaan. Klaagster dient – binnen de grenzen van het redelijke en voorzover zij niet in aanmerking komt voor vergoeding door de AWBZ of anderszins – financieel tegemoet te worden gekomen in door haar te maken kosten voor therapeutische behandelingen.

7.4. Tenslotte spreekt de TAC als haar oordeel uit dat aangeklaagde aansprakelijk dient te worden gesteld voor de kosten van zowel zijn eigen therapeutische behandelingen, als van die van klaagster.

Uw reactie over de afhandeling van deze zaak ziet de TAC met belangstelling tegemoet.

In het vertrouwen u hiermee van dienst te zijn, tekenen,

Mr. G. Corstens
Voorzitter

T.A.J.M. Elie,
ambtelijk secretaris